

Gemeente Westland
T.a.v. het College van Burgemeester en Wethouders
Postbus 150
2670 AD NAALDWIJK

Betreft: Advies Sociaal Beleidskader

Westland, 23 mei 2016

Geacht College,

Op 9 mei jl. ontving de Adviesraad Sociaal Domein Westland (ASDW) van u de aanvraag om uiterlijk op 23 mei 2016 advies uit te brengen op het Sociaal Beleidskader. Het betreft ons ten eerste dat door u voor een dergelijke belangrijke nota ons een te krappe adviseringstermijn wordt gegeven. Dit gaat ons inziens ten koste van de kwaliteit van het advies, waarvoor wij een termijn van 6 weken redelijk achten, en wij vragen u dan ook hier in de toekomst rekening mee te houden. Daarnaast is het jammer dat de gemeente in haar beleidsplan de rol van de adviesorganen (in dezen de ASDW), als vertegenwoordiger van de burgers, onbenoemd laat.

Het Sociaal Beleidskader heet niet voor niets 'Kernachtig sociaal'. Om die reden benadrukt de ASDW handhaving van de huidige kernen omdat dit noodzakelijk is voor het waarborgen van de samenhang en de intermenselijke contacten.

Hieronder treft u ons advies aan dat is opgesplitst in de drie aandachtsgebieden van de ASDW, te weten:

- A. Werk & Inkomen
- B. Wonen, Welzijn & Zorg
- C. Jeugd

Het zal u hierbij opvallen dat de adviesraad veel vragen heeft naar aanleiding van het Sociaal Beleidskader waarbij wij ons afvragen of de gemeente hierop de antwoorden heeft.

Doordat iedere kerngroep afzonderlijk hun eigen advies heeft opgesteld, verschilt de indeling per aandachtsgebied. Om het transparant te houden, en tevens wegens tijdgebrek, is er in dit geval voor gekozen geen wijzingen aan te brengen in de aangeleverde deeladviezen en de teksten integraal over te nemen in dit totaaladvies.

A. Advies vanuit de kerngroep Werk & Inkomen

Algemeen

Allereerst een compliment voor het heldere taalgebruik. Ook de lijst met gebruikte afkortingen en de verklaring van de termen helpt om het document te begrijpen. Het is een goed stuk, weliswaar met een aantal kanttekeningen.

Alle gemeenten hebben nu te maken met de uitvoering van de nieuwe Wmo, de Jeugdwet en de Participatiewet. Het verdrag van de Verenigde Naties speelt daarbij een belangrijke rol. Dit VN-verdrag is er gekomen, omdat veel mensen met een beperking structureel een achterstandspositie innemen. Het verdrag is van belang om te komen tot een inclusieve samenleving. Gemeenten moeten, in overleg met de doelgroepen, hun beleid baseren op en toetsen aan dat VN-verdrag. Heeft de gemeente inzicht in de omvang van de verschillende doelgroepen binnen het bestand? Wat heeft de gemeente aan specifieke kennis in huis? Indien dat ontbreekt, waar haalt de gemeente die kennis vandaan?

Bij de operationele doelen, als er gesproken wordt over ambitie, zien wij graag concrete getallen. Bij de kopjes *Wat gaan we daarvoor doen* willen we ook weten hoe de gemeente dat gaat uitvoeren. Bij de kopjes *Hoe gaan we dit meten* worden getallen en percentages door elkaar gebruikt. Dat werkt verwarrend. Kortom, hanteer de SMART-methode (specifiek, meetbaar, acceptabel, realistisch en tijdgebonden) om vast te stellen of het gevoerde beleid tot resultaten leidt. En noem relevante getallen: hoeveel mensen zijn in jaar X uit de bijstand gekomen, hoeveel mensen zijn in jaar X uit de schuldhelpverlening gekomen? Hoe wordt de integratie van asielzoekers geregeld, hoe gaat de begeleiding naar werk voor 50-plussers en hoeveel mensen uit die doelgroep kunnen weer structureel meedoen aan het arbeidsproces?

Het advies

In de inleiding (blz. 2) wordt genoemd dat de gemeente van rol is veranderd van uitvoeringsorganisatie naar ontwikkelorganisatie. Hiermee kan de kerngroep werk en inkomen (W&I) instemmen met de opmerking dat de gemeente de controle/monitoring en financiering nog wel op het operationele vlak blijft uitoefenen.

Ook de opmerking dat de zwaartepunten in de hulp verschoven worden naar preventieve en algemeen toegankelijke functies. Dit mag niet betekenen dat de zwaardere zorg (inleiding 2^e alinea, blz. 2) minder aandacht gaat krijgen.

We juichen het wel toe dat preventie en de algemene toegankelijke functies meer aandacht krijgen.

We zijn verheugd te horen dat Westland er op veel punten goed voor staat. Toch vragen we aandacht voor de mensen in de Bijstand en mensen met een beperking. Mondiaal wordt de kloof tussen arm en rijk steeds groter en dat zien we ook in Nederland. We zijn het ermee eens dat op zeer essentiële punten als alcoholgebruik, te late hulpvraag en opleiding meer aandacht moet komen om de negatieve effecten daarvan terug te dringen.

Op **bladzijde 3** onder de kop *Zelf regie voeren* wordt terecht gezegd dat mensen liever niet in een situatie komen waarin ze een beroep moeten doen op gespecialiseerde hulp en ondersteuning. Dit is evident, maar het mag niet inhouden dat we gaan stimuleren om specialistische hulp of ondersteuning achterwege te laten. Houd rekening met mensen die niet zelf de regie kunnen voeren op alle terreinen die in dit Sociaal Beleidskader worden genoemd.

Een voorbeeld vindt u op pagina 7 onder 'Voorbeelden uit de praktijk'.

Op **bladzijde 3** onder de kop *Voorzieningen*

Met betrekking tot Onafhankelijke Clientondersteuning willen we nogmaals benadrukken dat onafhankelijkheid in deze zeer belangrijk is. Iedere vorm of enige schijn van belangenverstrengeling dient te worden voorkomen. Voorkom problemen en behandel dit heel strikt.

Hoe komen die mensen uit de genoemde doelgroepen bij die instanties? Hoe weten de mensen uit die doelgroepen waar ze kunnen aankloppen?

Bladzijde 4 1^e alinea

De Kerngroep W&I gaat graag mee met de kreet "we zetten er samen de schouders onder", maar dan moeten de kansen en mogelijkheden wel aanwezig zijn of beschikbaar gemaakt worden.

Bladzijde 5, 2^e aandachtspuntje

De "ondergrens" van leefbaarheid en veiligheid begrijpen we wel, maar vinden dit in een land van redelijke welvaart beslist een onvoldoende criterium en we zouden heel graag zien dat hier een andere grens voor wordt bedacht. Hoe wordt deze ondergrens vastgesteld?

Bij het 3e aandachtspuntje willen we graag een duidelijke omschrijving. In de inleiding wordt gesproken over preventie, waarom wordt dan niet gekeken naar de oorzaak van een probleem. We begrijpen wat u bedoelt, maar zoiets in een beleidsstuk vermelden, laat te veel openheid en eigen invulling toe. Vanuit de Kanteling zoeken we toch de vraag achter de vraag?

6^e aandachtspuntje

Wie bepaalt wat relevante informatie is en wat wordt hier bedoeld met delen en met wie delen. Houd rekening met de Wet op de Privacy (ook medisch).

Bladzijde 5 kopje Duurzame Oplossing in sluitend netwerk

2^e aandachtspuntje

Meer mogelijkheden voor mensen om zelf te bepalen hoe hun zorgarrangement wordt ingevuld lijkt goed, maar het kan dan niet zo zijn dat de hulpverlener dan het zorgarrangement min of meer "dwingend" gaat opleggen en de mantelzorger overmatig belast gaat worden of zelfs erger; de mantelzorger of vrijwilligers gaan vallen onder dwanghulp.

3^e aandachtspuntje

Wie bepaalt dat gespecialiseerde hulp nodig is? De kerngroep W&I laat medische vraagstukken of vraagstukken die kunnen uitmonden in medische consequenties graag over aan artsen en andere hulp aan specialisten op dat gebied en niet een gemeenteambtenaar of een vrijwilliger.

Wat is de rol van het SKT hierin?

Bladzijde 6, 1^e puntje

Onorthodoxe maatregelen: wat houdt dat in? Een voorbeeld vindt u op pagina 7 onder 'Voorbeelden uit de praktijk'.

Bladzijde 8 1.2 Operationele doelen. *Kopje A. Betaald werk* laatste alinea

We zien verdringing op de arbeidsmarkt. De huidige problematiek m.b.t. de werkgelegenheid wordt hier genegeerd:

- steeds minder banen beschikbaar, zeker aan de onderkant van de arbeidsmarkt
- verdringen van arbeid door vrijwilligerswerk
- verdringen van werk door goedkope buitenlandse arbeiders.

Een voorbeeld vindt u op pagina 7 onder 'Voorbeelden uit de praktijk'.

Bladzijde 9 kopje *Hoe gaan we dit meten?*

De algemene criteria die genoemd worden onder dit kopje zijn interessant om te weten, maar de kerngroep W&I vindt het belangrijker de gevolgen voor specifieke groepen te meten dan te sturen op aantallen.

Hoe veel langdurig werklozen zijn aan een baan geholpen? Hoeveel mensen uit de bijstand zijn omgeschoold en hebben een baan naar kunnen geaccepteerd?

Welke maatregelen hebben geholpen om mensen aan een baan te helpen?

Hoeveel mensen met een WAO-indicatie zijn weer aan het arbeids-/vrijwilligersproces gaan deelnemen of zijn afgekeurd? Hoeveel mensen zijn een taal gaan leren om de kans op een betaalde baan te vergroten? Etc.

Bladzijde 9 *Wat gaan we daarvoor doen?*

1. Begeleiding naar werk

We maken ons zorgen. We vinden niets terug over beschut werk. Werkgevers nemen een afwachtende houding aan. Wat zijn de richtlijnen m.b.t. het aannemen van mensen met een beperking voor werkgevers? Wat kan de gemeente gebruiken als pressiemiddel?

We missen de inzet van nieuwe instrumenten, zoals bijv. loonsuppletie. Ook wordt er niet gesproken over inzet van Beschut werk voor de meest kwetsbaren.

Als mensen met een arbeidsbeperking in het bedrijfsleven terechtkomen, is het van groot belang dat de werknemers van dat bedrijf goed worden voorgelicht, want zij moeten met die mensen samenwerken, niet de directeur.

De landelijke norm voor arbeidsprestatie is 30% met een loondispensatie van 70% WML.

De Westlandnorm voor arbeidsprestatie is 40% met een loondispensatie van 60% WML.

Wat gebeurt er met mensen met een arbeidsprestatie van 35%. Gaan die naar beschut werk of naar de dagbesteding?

Bladzijde 9 en 10 B Economische zelfredzaamheid

Gemeente voert minimabeleid uit:

Wie zorgt voor voldoende betaalbare sociale huurwoningen (< € 590,= p.m.)? Wat is de ambitie en rol hierbij voor de gemeente? Wat gaan de gemeente daarvoor doen? Als adviesraad adviseren wij de gemeente convenanten te sluiten met de woningbouwcorporaties. Wij missen de communicatie met de doelgroep om beter gebruik te maken van de bestaande voorzieningen, zoals Kindpakket, bijzondere Bijstand.

Bladzijde 10 C. Zelfredzaamheid

Gehandicapten die op 18-jarige leeftijd in de Participatiewet instromen, wonen vaak nog bij hun ouders. Dat betekent dat zij niet in aanmerking komen voor een uitkering. Daarmee heeft de gemeente geen financiële prikkel om hen aan het werk te helpen. Deze doelgroep komt zonder begeleiding niet aan het werk. Wat doet de gemeente voor deze groep?

Een ander aandachtspunt is de vier weken wachttijd voor jongeren onder de 27 jaar waarvoor de gemeente formeel geen dienstverlening of uitkering mag verstrekken i.h.k.v. de Participatiewet. Wat betekent dit voor jongeren met een verstandelijke beperking die niet zelfstandig op zoek kunnen gaan naar werk of opleiding?

Nog een aandachtspunt: mensen met een Wsw-indicatie die begeleid werken of die een tijdelijk dienstverband hebben. Als zij hun werk verliezen dan hoeft de gemeente hen geen nieuwe werkplek in Wsw-verband aan te bieden. Wat gaat er met deze mensen gebeuren?

Bladzijde 11 derde alinea

De afhankelijkheid van sociale partners is erg groot.

Bladzijde 12 E. Vrijwilligerswerk

Verdringing: de betaalde arbeid wordt verdrongen door vrijwilligerswerk. Dat gebeurt op verschillende plaatsen en heeft ook consequenties voor de continuïteit en voor de kwaliteit van het werk.

Bladzijde 13 Mantelzorg

Wat is het budget voor de respijtzorg?

Verzorgingshuizen zijn gesloten, dus wordt er meer beroep gedaan op naaste familie/buren in de vorm van mantelzorg. Een voorbeeld vindt u op pagina 7 onder 'Voorbeelden uit de praktijk'.

Bladzijde 15 Eenzaamheid

Doordat ouderen zelfstandig moeten blijven wonen en niet meer naar een verzorgingshuis kunnen, zal onder deze groep de eenzaamheid toenemen, wat we nu nog niet in de cijfers terug zien.

Kijk naar kleinschalige projecten voor eenzame en geïsoleerde mensen. Zorg voor betere voorzieningen. Neem een stimulerende rol als gemeente.

Bladzijde 16 kopje *Wat gaan we ervoor doen?*

De kerngroep W&I is van mening dat de discussie zou moeten gaan over de non-acceptatie i.p.v. acceptatie van overmatig alcoholgebruik. Het vele alcoholgebruik is onacceptabel, overtreding van het beleid bij gesubsidieerde verenigingen zou tot strenge sancties moeten leiden.

Wat wordt bedoeld met: aanpakken waarbij inwoners eigenaar zijn van een interventie om overmatig alcoholgebruik terug te dringen?

Bladzijde 20

Veel problematiek in opvoeding en zorg thuis komt voort uit financiële problematiek, die vaak uit schaamte verborgen blijft. Belangrijk is deze financiële problemen tijdig boven tafel te krijgen, zodat preventief maatregelen genomen kunnen worden.

De kerngroep W&I is het ermee eens dat burgers zelf verantwoordelijk zijn voor een goed financieel huishouden, maar het blijkt jammer genoeg al te vaak dat ondanks deze verantwoordelijkheid hun financiële koers niet juist is.

Wat zijn de maatregelen om dit zoveel mogelijk te voorkomen, worden er contacten gelegd met huisbezoekers van welke organisatie dan ook, die kunnen signaleren dat er iets fout kan gaan?

Hier is het credo preventieve maatregelen ook zeer van toepassing voordat mensen in de schuldhulpverlening of erger terechtkomen.

Preventie: zorg voor scholing, bewustwording. De opmerking dat kinderen in gezinnen met een bestaansminimum of iets daarboven toegang moeten hebben tot voorzieningen daar is de kerngroep W&I het mee eens, maar worden deze ouders en ook hun kinderen geholpen met een opleiding hoe om te gaan met financiën? Anders voorzien wij een bodemloze put.

Bladzijde 21 4. *Wat betekent de verandering voor de samenwerking met onze partners?*

De kerngroep W&I benadrukt nogmaals dat de gemeente niet alleen ontwikkelaar is van lokaal beleid, maar ook verantwoordelijk is voor de controle, monitoring en bijsturing aan de uitvoering van dit beleid.

De focusverandering naar strategisch beleid voor het gehele sociaal domein juichen we toe omdat in principe de algehele verantwoordelijkheid in 1 hand komt te liggen. Maar tegelijkertijd schuilt hier ook een gevaar en we vragen dan ook een antwoord wie daarop toezicht houdt m.a.w. de kerngroep W&I mist een instantie die de gemeente controleert.

Bladzijde 23

U geeft aan dat de gemeente geen invloed heeft op organisaties die uitvoering geven aan werkzaamheden. Dat lijkt ons niet praktisch en wij hopen dan ook dat dit z.s.m. wordt ondervangen of goed afgestemd wordt met deze organisaties, zodat burgers niet in de knel komen, door deze of bepaalde (zorg)inkooptekortkomingen.

Consequenties voor de politiek, bestuur en ambtelijke organisatie

U geeft aan dat in het ambtelijk apparaat een omslag moet worden gemaakt van systeemwereld naar leefwereld? Hoe wordt deze omslag gerealiseerd, welke maatregelen treft u hiervoor en wat zijn de ambities?

Op blz. 23 onderaan geeft u aan dat de aandacht wordt verlegd van beleid maken naar beleid uitvoeren. Dat is in tegenspraak met wat in de inleiding (blz. 2) wordt verteld.

Voorbeelden uit de praktijk

Bladzijde 3 *Zelf regie voeren en Voorzieningen*

Een schuldhulpmaatje coacht een (ex)-gokverslaafde. Hij was vol goede moed om het leven zonder gokken beet te gaan pakken, maar op de een of andere manier nam hij daarna de telefoon niet meer op. De hulpverlener heeft vele malen gebeld zonder resultaat en is ook nog bij hem langs geweest maar de deur werd niet open gedaan. Wat kan de gemeente doen bij zo iemand of laten ze hem vallen?

Bladzijde 6

Drugs- en drankgebruik

Iemand die in beschermd wonen woont, klaagt over drank- en drugsgebruik van medebewoners.

Wat kan de gemeente doen om het gebruik te controleren en liefst af te schaffen?

Bladzijde 8 A. *Betaald werk*

Een vluchteling met een permanente verblijfsvergunning staat al drie jaar geregistreerd bij Werkstroom. Er is geen garantie op vast werk bij banen die via Werkstroom worden aangeboden. De werkgevers geven een contract van 6 maanden en na 6 maanden zijn die mensen weer werkloos. Hoeveel mensen komen via Werkstroom, Werkplein aan regulier werk, dus langer dan 6 maanden? Zijn er werkverbanden tussen Werkplein en Werkstroom? Wat doet de gemeente voor de groep werkzoekenden van 50 jaar en ouder?

Bladzijde 13 *Mantelzorg*

Mensen kiezen niet voor mantelzorg. Het overkomt ze. Een depressieve vrouw wordt na een poging tot zelfdoding 8 maanden opgenomen in een GGZ-instelling. Daarna wordt ze weer naar huis gestuurd. De vrouw had aanpassingsproblemen en moest nog veel medicatie gebruiken. Haar echtgenoot (de noodgedwongen mantelzorger) was na 5 maanden overspannen, maar zijn vrouw weigerde elke vorm van hulp. Hoe krijgt de gemeente deze mensen in beeld?

Tot slot

Over het algemeen zijn we het eens met deze beleidskaders, met uitzondering van bovenstaande opmerkingen en/of aanvullingen. In dit stuk vinden we jammer genoeg veel onbepaalde vormen zoals veel, minder, meer en andere onmeetbare termen. Hiermee zijn geen concrete resultaten te meten. Ook de ambities zijn vrijwel nergens met meetbare indicatoren gemaakt. Dit betekent o.m. ook dat bij inkoop en

uitvoeringswerkzaamheden we moeten oppassen voor sub-optimalisatie zoals bezuinigen op personeel, waardoor personeel ontslagen wordt, maar wel in de WW wordt gezet. Dat brengt per saldo dus niets anders op dan dat de kosten worden verlegd. De betreffende afdeling heeft het goed gedaan want er zijn minder kosten gemaakt, maar het werk moet door iemand anders gedaan worden, de ontslagen betrokkene zit in de problemen en moet een uitkering ontvangen en wordt vatbaarder voor bijv. psychische en financiële problemen.

De metingen zijn algemene metingen en zouden we per onderwerp graag wat specifiekere zien.

En tot slot is de opmerking van waar het Westland minder goed uit komt (opleiding/drank/hulpmijding) nergens meer teruggekomen in de uitvoering en/of beleid. Dit vinden we echt een gemiste kans.

Bladzijde 29 B. Bijlage

Vervang 'Bijlage' door bijvoorbeeld 'Verklaring van gebruikte afkortingen en termen' zodat de lezer bij de inhoudsopgave meteen kan zien waar hij dat kan vinden.

Voeg aan de afkortingenlijst toe: IBOR, ROV, RKC, P&C-cyclus.

Voeg aan de termenlijst toe: inclusief.

Praktisch: zorg voor een paginanummering. Die is nu alleen zichtbaar in de inhoudsopgave.

Taaltechnisch: het bestuur. *Het* is onzijdig en dan is het bezittelijk voornaamwoord *zijn* en niet *haar*.

B. Advies vanuit de kerngroep Wonen, Welzijn & Zorg

Algemeen

Waardering is er voor de beknoptheid van het beleidskader met de omvang van de te besturen onderwerpen in het sociale domein. Wij realiseren ons dat het beleidskader een doorkijk geeft in de aanpak op hoofdlijnen in de alinea's 'Wat gaan we daarvoor doen'. Dat betekent echter wel dat het uitvoeringsprogramma (UP) voor de ASDW een specifiek te adviseren document wordt.

De hoofdstukken om het specifieke beleid en de operationele doelen heen geven de consequenties e.d. weer. Helderheid is hier geboden daar waar het gebruik van de terminologie betreft. In het sociale domein wordt gesproken over gemeentemedewerker, zorg regisseur, zorg consulenten, zorg makelaar e.a. Duidelijkheid over deze rollen en de verantwoordelijkheden is noodzakelijk voor begrijpende communicatie met de doelgroepen. Wij adviseren een infographic, dat is hiervoor een geschikt medium en te gebruiken voor alle media. De bijlage met afkortingen is een goed startpunt, welke overigens niet compleet is (IBOR e.a). Ook een voorbeeld is dat het begrip STIP in het kader terugkomt, terwijl dat in 2015 is veranderd in buurtinformatiepunten.

Het Sociaal Kern Team heeft een prominente plaats in het sociale domein. De ASDW vraagt zich af of de werking is geëvalueerd, wat de uitkomsten zijn en of de evaluatie in het UP is opgenomen.

Er is sprake van (verdergaande) digitalisering van dossiers/informatie van burgers en cliënten. Aangezien meer professionele medewerkers en vrijwilligers hiermee gaan werken, is het van belang dat de privacy van burgers en cliënten gewaarborgd wordt volgens de Wet Bescherming Persoonsgegevens. Het is niet duidelijk op welke wijze de gemeente de privacy gaat borgen. Hiervoor zien wij graag een concreet voorstel in het UP tegemoet.

Investeren in signalering heeft consequenties voor PR e.d. Een gedegen PR plan is essentieel voor het uitvoeren van het beleid. In dit PR-plan zou aandacht besteed dienen te worden aan de korte termijn, dat wil zeggen: alle burgers, de betrokken ambtenaren, organisaties en bedrijven nadrukkelijk informeren wat de nieuwe maatschappelijke orde betekent. Daarnaast aandacht voor de lange termijn, met nadrukkelijk informatie en projecten voor scholen, gericht op kinderen van 4 tot pakweg 18 jaar. Noodzakelijk om deze voor te bereiden op een maatschappij waar niet alles op een presenteerblaadje wordt aangereikt, waar het voor iedereen noodzakelijk is om ook de handen uit de mouwen te steken voor het welzijn van anderen en waarbij het niet meer past alleen aan jezelf te denken.

Wij ervaren dat door het meer commercieel worden en deels vermarkten, de inzet van gesubsidieerde media zoals de WOS, contraproductief werkt. Een zendtijd analoog aan die voor politieke partijen zien wij als noodzakelijk voor het uitvoeren van de plannen. Specifiek daar waar het betrekken van de partijen en partners betreft (de stakeholders). De noodzaak daartoe is bijvoorbeeld aanwezig voor het operationele doel onder F. Meer mensen helpen elkaar specifiek het 'Verbreiden' van burgerinitiatieven.

Innovaties zijn een pijler in het beleid, echter mager beschreven. Dit kan veel gedurfter en explicieter.

Er is sprake van een Sociale Westland Agenda op te stellen met de wettelijke partners. Wettelijke partners hebben vanuit de wettelijke taak niet altijd een innovatieve drang. Het ligt meer voor de hand om hier het bedrijfsleven bij te betrekken en daar in de aanbestedingen SMART (win/win) afspraken over te maken (een concepttekst is beschikbaar bij het secretariaat). Aansluiten op Rijksoverheid initiatieven op het gebied van bijvoorbeeld e-Health met zorgvernieuwers (zie www.zorgvoorinnoveren.nl) ligt hier voor de hand.

Operationele doelen - Ambities algemeen

De ambities laten een gematigde koers zien, meer durf is hier op zijn plaats en door de regiefunctie van de Gemeente ook mogelijk. Daarnaast zijn de ambities niet voldoende specifiek beschreven ('zoveel mogelijk', 'meer', 'neemt toe' e.a.), dat dient specifiek om zo ook de meetbaarheid (SMART) mogelijk te maken ('gelijkblijvend percentage' is daar een voorbeeld van). Ook zijn voor de ambities de meetmomenten of de nulmeting niet aangegeven.

In geen van de operationele doelen en ambities komt de rol van het bedrijfsleven tot uitdrukking. Het bedrijfsleven is ook een onderdeel van het sociale domein en verwachten dat hier acties op worden ondernomen door de Gemeente. Zonder medewerking van het bedrijfsleven zijn bijvoorbeeld plannen voor het toenemen van de inzet van vrijwilligers en mantelzorgers niet realistisch.

Vraagtekens zijn er bij de aandacht voor de ouderen, de 65+ groep (senioren en ouderen worden beide gebruikt in het document). Bij het operationeel doel H. Minder eenzaamheid zien we daar een wel specifieke ambitie. Voor de doelgroepen beleidsaanpak en communicatie is het nodig om via bijvoorbeeld een infographic te laten zien wat het beleid is per doelgroep. Wij adviseren dit mee te nemen in de eerder aanbevolen infographic. Het hierboven genoemde e-Health initiatief van de Rijksoverheid bevat voor deze doelgroep ook doelen en maatregelen zoals 'In 2019 kan 75% van de chronisch zieken en kwetsbare ouderen zelfstandig metingen doen en deze delen met hun zorgverlener.' Wij verzoeken de aandacht voor de ouderen nader te specificeren.

De businesscase op blz. 26 geeft de kwaliteitsverbetering als resultaat, het meten daarvan is niet expliciet beschreven. Mogelijk dat dit in het uitvoeringsprogramma (UP) is opgenomen. Ook vernemen wij graag of dit ingebed wordt in de publieke databank Gemeente Westland in Cijfers.

Het is niet duidelijk of de Gemeente de initiatieven/campagnes van de Rijksoverheid als beleidsinstrument inzet. Zie hiervoor de hierboven genoemde e-Health voorbeelden en de recente brieven aan de Tweede Kamer van de staatssecretaris van VWS over bijvoorbeeld de campagne 'Samen dementievriendelijk'. Gebruikmaken van de rijksoverheid initiatieven geeft voordelen voor hergebruik, samenwerking met het bedrijfsleven en mogelijke aanvullende financiering.

Tot slot in algemene zin zijn de betrokken partijen en partners genoemd. Toevoegen van de kerken is belangrijk gezien haar rol in het sociale domein. Dit is voor beiden een kans voor het versterken van het sociale domein.

Operationele doelen - Ambities specifiek

Zelfredzaamheid

De integratie met zorg, wonen en bouwen is hier als een gezamenlijke inspanning aangegeven. Wij zien hier echter een strakke regietaak voor de Gemeente. Aansluiting op de geplande woningvoorraad en aanpassing daarvan als uitvloeisel van het geformuleerde beleid is niet met 'gezamenlijk inspanning' geborgd. In de rapportage van het Aanjaagteam Langer Zelfstandig Wonen ('Van tehuis naar thuis' maart 2016) wordt deze regisseur rol extra benadrukt.

Het beleidsuitgangspunt van eigen kracht is geen vanzelfsprekendheid voor kwetsbare groepen, zoals bijvoorbeeld de gehandicapten. Hierbij is een netwerk wat kan ondersteunen ook veelal niet mogelijk bij mensen met een verstandelijke beperking. Zij zijn niet in de mogelijkheid een netwerk te creëren en te onderhouden. Aanvullend beleid en maatwerkvoorzieningen blijven hiervoor nodig.

Ook de inspanningen om te komen tot een ruimere voorraad sociale woningen komen in het plan te weinig uit de verf. Het Westland heeft relatief weinig sociale woningen. Het ontbreken daarvan heeft een keteneffect tot gevolg op bijvoorbeeld de financiële- en sociale nood van burgers met een smalle portemonnee.

Sociale verbondenheid

Betrokkenheid bij buurt ervaart de ASDW als essentieel bij het beleid voor 'eigen kracht'. De relatie met het stimuleren van de verenigingen en clubs voor hun maatschappelijke taak onderschrijven wij. Dit is echter niet de oplossing voor het verhogen van de betrokkenheid bij de buurt. Verenigingen richten zich op de vastgelegde maatschappelijke taak in de statuten en hebben daar genoeg aan. Initiatieven voor de buurt liggen meer op het regiebord van de Gemeente. Stimulering van straten acties is een mogelijkheid met vaste punten in het jaar, gecombineerd met bijvoorbeeld gezond leven initiatieven voor een gezonde barbecue. Simpel, lokaal en verbindend. Buurtinformatiepunten kunnen buurtinloop huizen worden met vaste medewerkers als aanspreekpunt vanuit de Gemeente en andere sociale partners.

Vrijwilligerswerk

Prikkels zijn hier noodzakelijk om toename van vrijwilligers te kunnen realiseren. Incentives als opleidingen, certificeringen, mogelijke vergoedingen e.d. zijn voorbeelden om meer durf te tonen in deze ambitie. Omdat er een steeds groter en professioneler beroep wordt gedaan op vrijwilligers vindt de ASDW het noodzakelijk dat er adequate opleidingen voor vrijwilligers komen. Dit kan als de hiervoor genoemde incentive dienen, echter ook als een driver om werkzoekenden via een professionele opleiding door te laten groeien naar vrijkomende vacatures. De rol van het bedrijfsleven als stakeholder in het sociale domein is daarmee evident. Daar waar vrijwilligerswerk steeds professioneler wordt, adviseren wij de gemeente hiervoor deels betaalde functies te scheppen. Daarmee wordt niet alleen de inzet op professioneel en betrouwbaar niveau gewaarborgd, maar ook het percentage werkzoekenden teruggedrongen. Voor de PR kan hier een publieke ambassadeur de juiste snaren raken. Als voorbeeld kan dienen de Dutch Cuisine met Rob Baan van Koppert Cress met de stimulans van Westland Marketing.

Mentaal gezond

Dit operationele doel is te algemeen beschreven.

C. Advies vanuit de kerngroep Jeugd

Algemeen bij inleiding

Meer inzetten op culturomslag (denk aan een cultuur van 30 jaar hulp bij het loket, dit kost jaren om dit weer om te buigen).

De eerste vier van de vijf genoemde zaken onderaan pagina 2 zijn voorbeelden van Westlandse cultuur zaken (zie voorbeeldgedachten ter verduidelijking). De gemeente zou daar meer een leidende rol in moeten spelen om een culturomslag op gang te brengen.

Hiervoor kan eventueel samengewerkt worden met landelijke instanties/campagnes.

- gemiddelde opleidingsniveau van Westland is laag ('met werken kom je er ook wel')
- het alcoholgebruik is hoog ('biertje hoort erbij')
- mensen vragen te laat om hulp en ondersteuning('t gaat best, niet zeuren doorgaan')
- de sterke sociale cohesie leidt ook tot uitsluiting en discriminatie ('van wie is die er één?')
- mensen in staat te stellen langer verantwoord thuis te wonen

Eerder hulp inroepen, te lang wachten

SKT en andere instanties zouden alerter moeten zijn om de 'lichtere hulp' vroegtijdig in te zetten, om zo de zwaardere zorg te voorkomen. Hoe gaan ze dit concreet doen en vooral wanneer bieden ze dit aan? Meer algemene voorzieningen is een goed initiatief. Hoe wordt dit aangeboden aan jeugd en ouders?

Veranderende digitale wereld

We missen het besef in het document dat de wereld heel erg is veranderd. Gebruik van internet, social media, mondiger zijn, verwachtingspatronen burgers... zeker bij de jeugd!

Acceptatie en integratie

We missen in het document ook aandacht voor mensen van buiten de EU die hier werken, daarnaast wordt er niets genoemd over de doelgroep (kinderen van) vluchtelingen? Aandachtspunten: acceptatie, integratie en inspelen op cultuurverschillen.

Aandachtspunten per pagina

Bij **pagina 3** onderaan, we onderschrijven het besef van de gemeente dat er mensen zijn die nooit in staat zijn om langdurig zelf regie te voeren over hun leven. Concreet voorbeeld een jongere die op een gegeven moment onder de WLZ komt te vallen is uit het oog van de gemeente. Blijft er nog contact met deze gezinnen/personen?

Pagina 4 onderaan, we praten niet over, maar met de klant. Graag willen we hier het praten met de jeugd duidelijker benoemd zien. Welke mogelijkheden, plaatsen, kansen en inzet van social media (communicatievormen) worden ingezet?

Pagina 5 onderaan, wanneer jeugdigen de leeftijd van 18 hebben bereikt, zorgt de gemeente – in samenwerking met haar partners – voor continuïteit van zorg. Wie zijn die partners, graag meer toelichting, Welke werkwijze, hoe en wat.

Pagina 9 Werkgevers worden tegelijkertijd ondersteund om passende arbeidsplaatsen voor mensen met een arbeidsbeperking te bieden. Aandachtspunt hierbij is de voorziening van een (prikkelarme) gepaste plek. Ook is het van belang dat werkgevers voldoende kennis in huis hebben om met deze doelgroep te werken. Het MVO netwerk zou meer aan kennisdeling kunnen doen.

Pagina 9 Het opgroeien van kinderen in armoede vergroot de kans op problemen op latere leeftijd en belemmert kinderen in hun sociale en maatschappelijke participatie. Het kindpakket en stichting leergeld Westland zijn goede initiatieven, de vraag is of dit voldoende is? De indruk is dat maar een klein deel van de doelgroep wordt bereikt. Goede monitoring is juist hier belangrijk. Ook de scholen hebben een grote rol in constatering van knelpunten. Wat hier ook speelt, is dat nog steeds teveel mensen geen gebruik maken van voorzieningen, omdat ze niet weten wat er mogelijk is. Heeft de gemeente hier ook een informatieve rol?

Pagina 12 Vrijwilligerswerk is onbetaald en onverplicht werk. Inzet van vrijwilligers is een goed streven, maar er zijn zeker ook beperkingen b.v. t.a.v. kennis van complexe zaken. Zeker bij de doelgroep jeugd zijn rust, voorspelbaarheid en structuur veelal vereisten. De balans tussen inzet van professionals en vrijwilligers is een zeer belangrijk aandachtspunt. Recent de misstanden in de jeugdzorg, geven aan dat het ook bij de professionele kant mis kan gaan. Er zijn ook van dit soort voorbeelden bij inzet van vrijwilligers. Uiteraard gaat er ook heel veel goed bij de inzet van beide, denk hierbij aan de inzet van Vitis.

De gemeente heeft een belangrijke rol in monitoring van uitvoering van dit beleid. Hoe gaan we dit meten en hoe recent zijn de metingen? Goed om de zaken te meten, belangrijk is dat dit meten beter beleid tot gevolg heeft, aanpassen van zaken als zaken niet beter worden.

Pagina 13 mantelzorg

Op dit moment zijn er ongeveer 8300 mantelzorgers. Dit zal toenemen vanwege de extramuralisering. De gemeente neemt veel goede initiatieven i.s.m. Vitis voor mantelzorgers, ter ondersteuning en voor respijtzorg. Er is een grote groep mantelzorgers die zich geen mantelzorger noemt/voelt, zeker bij kind/jongvolwassenen die voor een zus/broer of ouder zorgt. Hoe wordt deze doelgroep benadert en aangesproken?

Pagina 14 onderzoeksgegevens GGD Haaglanden. Wanneer in 2016 komen de nieuwe onderzoeksgegevens?

Wanneer krijgt een jongere voldoende beweging? Wat is de norm?

In 1 a 2 jaar (van 15 tot 17 jaar) is er een 'verdubbeling' van het percentage zwaar alcoholgebruikers. Hoe worden 14 a 15 jarigen bewust gemaakt van de risico's. Wat is de rol van ouders, school en verenigingen? Inzetten van rolmodellen? Topsporters Westland? Campagne: Alcohol zeg het hardop... (goed voorbeeld, kom er voor uit...) Inzage in 'Westland Gezond' mogelijk?

Pagina 16, recente onderzoeksgegevens pesten beschikbaar?
Versterking Pleegzorg, hoe?

Hoe komt de verbeterde samenwerking tussen zorg en onderwijs tot stand? Er wordt steeds meer verwacht van leerkrachten (passend onderwijs). Grotere klassen, meer zorgkinderen. Waar komt de ondersteuning vandaan en op welke wijze?

Cognitieve ontwikkeling

Op blad 2 (Inleiding) wordt gesproken over opleidingsniveau. "We scoren niet positief. Het gemiddelde opleidingsniveau is laag". Het VMBO kampt al jaren met het imago. De studenten van het VMBO hebben namelijk erg veel last van deze imago-schade. Westland kent aan de andere kant veel goede werknemers en ondernemers, die door hard werken veel bereikt hebben. Er is ook een geleidelijke weg naar succes en er moet plaats en waardering blijven voor jongeren/volwassenen die minder opleidingscapaciteit hebben. Wat is de oorzaak van het achterblijven t.o.v. het landelijke gemiddelde? Worden scholen en het bedrijfsleven goed op elkaar afgestemd in Westland? Doet Westland er voldoende aan om hoger opgeleiden in Westland uit te dagen en te houden?

Overige niet genoemde aandachtspunten in het document:

- Medicijngebruik jongeren, GGZ
- Jeugdbescherming,
- Reclassering jeugd in Westland
- Samenhang beleid jeugd en volwassenen
- Aandacht voor mensen van buiten NL, die hier werken, kinderen
- Communicatie naar nieuwe Westlanders
- Participatie, doe ook aan monitoring MVO bij bedrijven

D. Tot slot

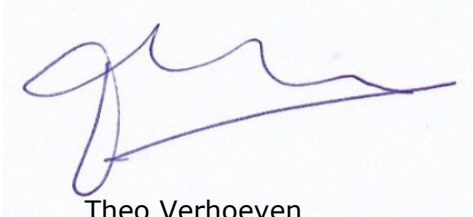
Bij de adviesaanvraag Sociaal Beleidskader waren tevens de documenten Inkoopplan WMO 2017 en het Uitvoeringsprogramma 2016-2020 als onderdeel van de collegebehandeling op 24 mei a.s. en de raadsvergadering van 28 juni a.s. Wij gaan ervan uit dat u, wanneer daar aanleiding toe is, op basis van ons advies op het Sociaal Beleidskader, waar nodig het Inkoopplan WMO 2017 en het Uitvoeringsprogramma 2016-2020 hierop aanpast. Gezien de korte adviseringstermijn zijn wij niet toegekomen om deze beide documenten afzonderlijk uitvoerig te beoordelen. Wij verwachten van de gemeente het aangepaste Sociaal Beleidskader retour en het daarbij behorende Uitvoeringsprogramma 2016-2020 ter advisering.

Wel hebben wij een opmerking naar aanleiding van het financieel kader zoals is weergegeven in het Inkoopplan WMO 2017 op pagina 9. De tabel die daar wordt weergegeven vraagt om nadere uitleg omdat niet duidelijk is hoe deze moet worden gelezen.

Verder adviseren wij de gemeente om de diverse genoemde metingen in een gelijke frequentie uit te voeren, bij voorkeur eenmaal per jaar.

Als volledige ASDW vertrouwen wij erop u met dit advies van dienst te zijn en wanneer gewenst uiteraard tot nadere toelichting bereid.

Met vriendelijke groet,
namens de Adviesraad Sociaal Domein Westland,

Theo Verhoeven
Voorzitter